

Книга Даниїла: остання відповідь Бога

Продовжуємо публікацію серії богословських нарисів В'ячеслава Корчука на матеріалі біблійної книги пророка Даниїла.

Частина 1, 2, 3, 4

Існує азіатська історія про одного фермера, що побачив звисаючий донизу хвіст тигра. Тигр розмахував ним, знаходячись між двома великими каменями. З незрозумілих причин цей фермер схопив хвіст і потягнув на себе. Раптово він прийшов до тями, що у його руках знаходився хвіст роздратованої тварини і тільки два камені перешкоджали наблизитися зубам і кігтям величезного звіра. Фермер тримав хвіст з усіх сил. А в цей час по дорозі проходив монах, і фермер у відчаї почав благати його: «Іди сюди і допоможи мені убити цього тигра». Свята людина відповіла: «О, ні! Я не можу забрати життя в іншого». Цей монах пішов далі на службу, щоб сказати проповідь про неприпустимість убивства будь-якої живої істоти. І коли цей монах закінчив проповідь, ідучи назад, знов побачив фермера і почув його благання: «Якщо не хочеш убивати тигра, то потримай його хоча б за хвоста, а я його вб'ю».

Монах подумав, що немає нічого поганого в тому, щоб потримати тигра за хвоста. Він ухопився за хвоста і з усіх сил потягнув на себе. А фермер у цей момент пішов униз по дорозі. І монах кричить йому: «Повернись і вбий тигра» (він швидко змінив свою думку, коли опинився в іншій ситуації). А фермер йому відповідає: «Ти навернув мене, я вже покався і зрозумів, що вбивати не можна».

Ця історія про неочікувані зміни у житті. Вона про несподівані, непередбачувані результати життя. Історія із п'ятого розділу книги Даниїла також оповідає про несподівані переміни у житті царя, який покався, але не захотів далі

таким бути. Це історія про неочікувану, кінцеву відповідь Бога на людську зарозумілість і гордість. Це історія про те, який наш Бог.

У контексті уривку ми читаємо про останні події із життя гордовитого язичницького царя, який організував бенкет для шляхтичів: «Цар Валтасар справив велике прийняття для тисячі своїх вельмож, і на очах тієї тисячі пив вино» (Даниїла 5:1).

Сцена, що там відбувалася, говорить про аморальні поступки людей, коли вино, наложниці і розпуста опускають людину на дно. Сам цар був головною особою, яка проводила цю безбожну, огидну оргію. І тоді цар дав повеління, щоб принесли йому золотий і срібний посуд з Єрусалимського храму. «Тоді принесли золотий посуд, що винесли з храму божого дому, що в Єрусалімі, і пили з них цар та вельможі його, жінки його та його наложниці. Пили вони вино й славили богів золотих та срібних, мідяних, залізних, дерев'яних та камінних» (Даниїла 5:3-4). Біблія звертає увагу на матеріали, з яких вавилоняни робили своїх ідолів. А що у цьому такого особливого?

Використання священного посуду і пиття із них вина, прославляючи своїх богів – це було традиційне святкування перемоги над своїми колишніми ворогами. Це було пряме глузування над Богом Ізраїльтян, який був, на їхню думку, слабким та неефективним, бо допустив вавилонським арміям завоювати Юдею. Проте саме у цей час вавилоняни знаходились в облозі інших своїх ворогів мідо-персів. Чи можете ви собі уявити безглузду зарозумілість та упертість людини в своїй гордині?

Нарешті з'являється безтілесна рука і розпочинає писати послання на вапняній стіні. Біблія говорить, що присутні налякались до смерті. Їхня свідомість неначе завмерла, з нажаханим очима вони пильно спостерігали за рукою, що неквапно виписувала таємничі слова. Всі затихли. Розчервонілі обличчя гультяїв побіліли від страху. Вже не стало чути радощів від розгульного задоволення та зарозумілого богохульства. П'яні

жарти змінилися на плач та тривогу.

Біблія описує драматичну реакцію царя на цю загрозливу подію. Його лице відображало панічний жах, а ноги розм'якли і втратили силу. Він настільки був наляканим, що коліна почали труситися і битися одне об одне. Цар закричав привести заклиначів, чарівників, астрологів, щоб вони могли об'явити, що це все означало, але вони знову не змогли. У цей момент приходить Даниїл і дає пояснення цих таємничих слів: «Мене, мене, текел, упарсін». «Ось розв'язка цієї речі: Мене порахував Бог царство твоє, і покінчив його. Текел ти зважений на вазі, і знайдений легеньким. Перес поділене царство твоє, і віддане мідянам та персам» (Даниїла 5:25-28).

Зауважте, що Даниїл не тлумачить напис, поки не пояснив причини цих судів Божих на Вавилон та царя Валтасара. Як ви пам'ятаєте, Даниїл спочатку нагадав царю історію смирення та навернення царя Навуходоносора. Для мене 22 текст є центральним у вістці Валтасару.

«А ти, сину його Валтасаре, не смирив свого серця, хоч усе це знав» (Даниїла 5:22). Вірогідно, що Валтасар теж знав історію життя Навуходоносора. Ми знаємо із четвертого розділу, що сам Навуходоносор звертається до лідерів у Вавилоні. Текст Даниїла 5:22 відкриває дивовижне вікно для всіх нас з можливістю побачити ці події. Вони допомагають нам побачити любов і терпіння, які Бог виявив його славетному предку Навуходоносору і його нащадкам. Валтасар про все це вже знав. І Бог тому чекав і чекав, щоб він навернувся, відродився у вірі і відмовився від ідолопоклонства. Пророк Єремія підсумовує це «Вавилон лікували, та він не був вилікуваний» (Єремії 51:9).

Бог дуже довго очікував у надії, що ці язичницькі лідери Вавилону визнають Його. Він дав їм свободу йти своїм шляхом.

Апостол Павло, говорячи про гнів Божий, що буде відкритий з небес, описує наслідки бунтівного вибору людей проти Творця: «бо, пізнавши Бога, не прославляли Його, як Бога, і не

дякували, але знікчемніли своїми думками, і запаморочилось нерозумне їхнє серце. Називаючи себе мудрими, вони потуманіли, і славу нетлінного Бога змінили на подобу образу тлінної людини, і птахів, і чотириногих, і гадів. Тому то й видав їх Бог у пожадливостях їхніх сердець на нечистість, щоб вони самі знеславляли тіла свої» (Римлянам 1:21-24).

Який результат відкидання Бога? Якщо люди не бажають слухати Бога, що ще може Бог зробити для них, як тільки у печалі відвернутися від них? Це є остання відповідь Бога на виклик, який кидає людина Йому, коли говорить, що обійдеться у житті без Нього. Що Бог може зробити неслухняним Своїм дітям, які зрікаються свого Батька? Він просто йде, дозволяючи їм пожати наслідки свого вибору. Божий гнів існує не тому, що Бог злий, мстивий, сповнений ненависті до грішника. Ні, Бог просто не може нічого зробити для тих, хто не бажає з Ним співпрацювати у своєму спасінні. Бог не може зцілити того, хто відкидає можливість Його допомоги, тому Він змушений їх залишити.

Бог залишає Валтасара. Цей язичницький цар не тільки знав істину і відкинув Бога – того самого Бога, якого його дід його пізнав на власному досвіді, – таким чином, він своїми діями вчинив богохульство. Богохульство – це свідоме відкидання Бога і глузування з Нього. Що ще міг Бог зробити для нього? Й цар стає здобиччю своїх ворогів. Згідно пророка Єремії, Бог бажав зцілити Вавилон, але той не бажав бути зціленим. Натомість, щоб визнати Бога, як найвищого Володаря світу, вони зробили вибір, щоб використовувати священний посуд із Божого храму в п'яних оргіях і розпусті.

Вірю, що головною думкою 5 розділу книги Даниїла є свідчення про довготерпіння Боже і Його небажання, щоб хтось загинув. Бог не бажає смерті людини, але змушений у печалі відвертатися від тих, хто продовжує у своїй упертості відкидати і не слухатися Бога. Ця історія навчає, що Бог турбується й про язичницьких монархів і тих, хто не вірить у Нього і що Він активно працює над тим, щоб і до них прийшло Його спасіння.

Ця історія навчає нас чотирьом важливим істинам. По-перше, Бог терпеливий до кожного із нас. Він щедро дарує нам час, щоб ми могли прийняти рішення відносно Нього.

По-друге, Бог дає нам усю необхідну інформацію для нашого рішення про Нього, точно так, як Він це зробив для царя Навуходоносора і його нащадків.

По-третє, Божий намір полягає у тому, щоб зцілити нас, якщо тільки ми позволимо Йому це зробити.

По-четверте, Бог не є свавільним деспотом у Своїх рішеннях щодо нас. Коли ми відмовляємось визнати Бога – ми цим самим руйнуємо самі себе. Бог у печалі змушений відвернутися від нас тільки через те, що ми не бажаємо Його слухати. У цей момент, Він нічого не може зробити для нас, бо Він є такий Бог, що нікого не примушує силою вірити Йому. Хіба такому Богу ми не можемо довіряти? Хіба Він не достойний нашої вірності, нашого захоплення Ним і дружби?

Ця історія сталася у часи правління комуністичної партії. У ті часи атеїстичної пропаганди бувало таке, що збирали віруючих людей у драмтеатрах чи будинках культури, щоб прочитати їм лекцію про недоцільність та абсурд віри у Бога у вік прогресу та науки. Як аргумент, звертаючись до публіки віруючих, лектор поставив питання: «Коли людина піднялась у космос, то ніякого Бога там не побачила? Що ваш Бог, у Якого ви вірите, може вам доброго зробити?». Лектор з високої трибуни попросив, щоб хтось із віруючих піднявся на трибуну і дав відповіді на його питання. Одна людина, що була добре відома як п'яниця, але нещодавно повірила в Христа і покаялась, піднялась і сміливо вийшла на трибуну. Вчорашній пияк мовчки дістав із кишені великий апельсин і почав знімати з нього шкірку. Лектор попросив дати відповіді на питання, а ця людина продовжувала знімати шкірку й їсти апельсин. Коли чоловік з'їв апельсин, він звернувся до безбожного лектора і запитав: «Чи був апельсин смачним?» Роздратований безбожник сказав: «Недотепо, як я можу сказати, чи твій апельсин був смачним, якщо я його

не скуштував?». Християнин на це відповів так: «А як ти можеш щось говорити про Бога, якщо ти Його не випробував у житті?»

Біблія навчає нас: «Скуштуйте й побачте, який добрий Господь, блаженна людина, що надію на Нього кладе!» (Пс. 34:9). Цей текст запрошує нас познайомитися з Богом настільки, щоб ми могли довіряти Йому. Книга пророка Даниїла закликає нас пізнати Бога таким, яким Він є, щоб ми могли зробити правильний вибір у житті до того, як стане пізно.

Які труднощі є у вашому житті? Бог запрошує вас зробити правильний вибір у належний час. Яку ви відповідь дасте, у той час, коли Христос кличе вас у вірі прийти до Нього?

В'ячеслав Корчук, доктор богослов'я